

อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ กับการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย

Electronic Monitoring Devices as Condition for Bailing

ธันว บุษยะตุลานนท์

ศาลอาญา แขวงจอมพล เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

Thun Boonyatulanont

Justice of the Criminal Court

E-mail: thunderboon9@gmail.com

วันที่รับบทความ : 24 สิงหาคม 2563

วันที่แก้ไขบทความ : 27 สิงหาคม 2563

วันที่ตอบรับบทความ : 27 สิงหาคม 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา วิเคราะห์ การนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการปล่อยตัวชั่วคราว ผู้ต้องหาหรือจำเลยในชั้นพิจารณาอย่างมีประสิทธิภาพ คุ่มค่า ได้แก่ ความคุ้มค่าทางด้านงบประมาณ ประสิทธิภาพที่ได้รับ คุ่มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน และการรักษาผลประโยชน์ของชาติ แล้วนำมาสรุปเป็นข้อเสนอแนะ แนวทางการปรับปรุง แก้ไข และพัฒนา แก่สำนักงาน ศาลยุติธรรม โดยมีขอบเขตของการวิจัย ขอบเขตด้านเนื้อหา เป็นการศึกษาแนวคิด การวิเคราะห์การนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย ด้านงบประมาณ สิทธิเสรีภาพของประชาชน การยอมรับของผู้ต้องหาหรือจำเลย การวิจัยจะเน้นหลักการ นำสถิติที่ได้มาและเปิดเผยได้มาวิเคราะห์ ขอบเขตด้านประชากร ได้แก่ อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญา รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญา หัวหน้าคณะในศาลอาญา ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ของ ศาลอาญา ดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ร่วมกับการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive

Research) การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Context Analysis) และการวิเคราะห์เปรียบเทียบ และสังเคราะห์ข้อมูล ทฤษฎีต่าง ๆ การนำเสนอข้อมูล นำเสนอแบบรายงานวิจัย เชิงพรรณนาและวิเคราะห์ นำเสนอผลที่ได้จากการวิจัย ผลการวิจัยพบว่าการนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยมีความคุ้มค่าทางด้าน งบประมาณและด้านการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหา หรือจำเลยซึ่งยังไม่มีผล ผู้วิจัยเห็นว่าการนำอุปกรณ์ อิเล็กทรอนิกส์มาใช้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนและ ประเทศชาติ ซึ่งประชาชนที่มีฐานะยากจนได้รับการ คุ้มครองสิทธิตามกฎหมาย และประเทศชาติก็ไม่มี คนล้นคุกที่ก่อให้เกิดปัญหาในปัจจุบัน ผลการวิจัยจะ ทำให้สำนักงานศาลยุติธรรมมีแนวทางการนำอุปกรณ์ อิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือ จำเลยได้อย่างเหมาะสม ทั้งด้านสิทธิมนุษยชน งบประมาณ และผลประโยชน์ที่จะได้รับของประชาชนต่อไป

คำสำคัญ: อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์, การปล่อยตัวชั่วคราว, จำเลย

ABSTRACT

The purpose of this research is to study and analyze the use of electronic Monitoring devices for the prisoner release. The quality of budget worthiness democracy and the preservation of national benefits. Summarized as suggestions for improvement and development to the office of the court of justice with the scope of research content scope is a concept study analysis of the introduction of electronic tools used in the temporary release. Of the accused or the accused on the budget, rights and freedom of the people

Acceptance of the accused or defendant. The research will focus on principles. Bring the obtained statistics. And disclosed for analysis demographic boundaries include chief justice of the criminal court deputy director-general of the criminal court board leader in the criminal court. The accused or the defendant who is addicted to electronic devices of the criminal court conduct qualitative research

together with descriptive research. Data collection data analysis conducted using context analysis and comparative analysis and synthesizing various theoretical data. Presenting information and presenting descriptive research report data. The research results showed that the use of electronic tools to release the accused or the accused is worth the budget. The protection of the rights and liberties of the accused or the defendant who is not guilty the researcher agreed that the use of electronic tools to benefit the people and the nation. In which poor people are protected by legal rights and the nation does not have people to overflow the prison that causes problems. Today the research results will make the office of the court of justice there are guidelines for the use of electronic tools for temporary release of accused or accused. to use appropriately, both human rights, budgets, and the benefits of the people.

Keywords: Electronic monitoring devices, Alleged offender, Defendant

บทนำ

สิทธิมนุษยชนเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคลที่ติดตัวมา กับความเป็นมนุษย์ สิทธิเสรีภาพในชีวิตร่างกายของบุคคลก็เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่สำคัญประการหนึ่ง ไม่อาจแยกออกจากความเป็นมนุษย์ได้ และบุคคลจะถูกทรมานหรือลงโทษด้วยวิธีทารุณโหดร้ายไร้มนุษยธรรมไม่ได้ การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล เช่น การจับ การค้น การคุมขังบุคคลจะกระทำมิได้ เว้นแต่จะมีคำสั่งหรือหมายของศาล ซึ่งต้องอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติของกฎหมายและจะต้องกระทำเท่าที่จำเป็นเท่านั้น จะให้กระทบกระเทือนสิทธิและเสรีภาพของบุคคลนั้น ๆ ไม่ได้

สำนักงานศาลยุติธรรมได้นำระบบการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย โดยนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มาใช้เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม ซึ่งคนที่มีฐานะทางการเงินดีหรือคนรวยย่อมสามารถที่จะขอปล่อยตัวชั่วคราวได้ทันที เนื่องจากมีทรัพย์สินหรือหาบุคคลที่น่าเชื่อถือมาเป็นหลักประกันให้แก่ตนได้ แต่คนที่มีฐานะทางการเงินไม่ดีหรือคนจน หรือประชาชนทั่วไป การจะขอปล่อยตัวชั่วคราวเป็นเรื่องที่ไม่อาจกระทำได้ในทันที รวมถึงการหาหลักทรัพย์สินหรือบุคคลที่น่าเชื่อถือมาเป็นหลักประกัน การส่งคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราวก็จะเป็นไปด้วยความยุติธรรมและเหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงมากยิ่งขึ้น และไม่ว่าจำเลยจะเป็นคนยากจนหรือร่ำรวยก็จะมีโอกาสได้รับอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวที่เท่าเทียมกันหรือใกล้เคียงกันมากที่สุด เพิ่มโอกาสที่คนยากจนจะได้รับ การปล่อยตัวชั่วคราวแม้จะถูกกล่าวหาในความผิดร้ายแรง ลดจำนวนผู้ต้องขังระหว่างพิจารณา ลดการหลบหนีระหว่างพิจารณา อันจะทำให้การพิจารณาคดีเป็นไปอย่างรวดเร็ว ลดภาระในการบังคับคดีนายประกัน แต่การนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้น มีความคุ้มค่าทางด้านงบประมาณ ประสิทธิภาพที่ได้รับมาน้อยเพียงใดนั้นยังไม่มีใครวิเคราะห์มาก่อน

ดังนั้น จึงเป็นที่มาของงานวิจัยฉบับนี้ในการศึกษาค้นคว้าเพื่อการเสนอแนวทางในการนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มาใช้ปล่อยตัวชั่วคราวให้มีประสิทธิภาพ มีความคุ้มค่ากับ

งบประมาณ สามารถคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน ตลอดจนเพื่อเป็นการรักษาผลประโยชน์ของชาติ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาในการนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มาใช้ปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย
2. เพื่อเสนอแนะแนวทางการนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มาใช้ปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา
 - 1.1 การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาแนวคิด การวิเคราะห์ การนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยในชั้นพิจารณา ด้านงบประมาณ สิทธิเสรีภาพของประชาชน การยอมรับของผู้ต้องหาหรือจำเลย
 - 1.2 การวิจัยจะเน้นหลักการนำสถิติที่ได้มาเปิดเผยและนำมาวิเคราะห์
2. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญา รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญา หัวหน้าคณะในศาลอาญา ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ของศาลอาญา

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงปัญหา ข้อขัดข้อง ความคุ้มค่าหรือไม่ คุ้มค่าของการนำการนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการปล่อยตัวชั่วคราว
2. ทำให้ทราบแนวทางในการดำเนินการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ เป็นที่ยอมรับ และความคุ้มค่าให้สอดคล้องกับงบประมาณของชาติ
3. ผลการวิจัยจะทำให้สำนักงานศาลยุติธรรมมีแนวทางการนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยได้อย่างเหมาะสม ทั้งด้านสิทธิมนุษยชน งบประมาณ และผลประโยชน์ที่จะได้รับของประชาชน

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดทางทฤษฎีที่ผู้วิจัยนำมาเสนอและวิเคราะห์ในการศึกษาประกอบด้วย

- (1) แนวคิดและทฤษฎีการบริหารจัดการองค์การ
- (2) แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ไปใช้ในการบริหารจัดการ
- (3) แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานสายยุติธรรม

(1) แนวคิดและทฤษฎีการบริหารจัดการองค์การ

ในอดีตที่ผ่านมากระบวนการจัดการของการผลิตและกิจกรรมต่าง ๆ ไม่ได้มีความสลับซับซ้อนมากนัก และไม่ต้องอาศัยระบบของการจัดการเช่นในปัจจุบัน กระทั่งเมื่อมีการปฏิวัติอุตสาหกรรมเกิดขึ้น (ประมาณปี ค.ศ 1880 เป็นต้นมา) ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก อันมีผลทำให้เศรษฐกิจ สังคม การเมือง มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ตลอดจนมีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว และแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเริ่มเป็นที่ยอมรับและขยายตัวมากขึ้น มีการพัฒนามากขึ้นเป็นลำดับ

ความหมายขององค์การ

Chester I. Barnard กล่าวว่า องค์การคือระบบที่บุคคล 2 คน หรือมากกว่าร่วมแรงร่วมใจกันทำงานอย่างมีจิตสำนึก

Herbert G. Hicks กล่าวว่า องค์การคือกระบวนการจัดโครงสร้างให้บุคคลเกิดปฏิสัมพันธ์ในการทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ

องค์การคือ กลุ่มบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป รวมกันขึ้นเพื่อที่จะดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยที่บุคคลคนเดียวไม่สามารถดำเนินการให้สำเร็จได้โดยลำพัง ซึ่งเราจะพบว่าองค์การจะเกิดขึ้นและมีอยู่ในสังคมมนุษย์ทุกหนทุกแห่ง และองค์การก็เป็นเครื่องมือสำหรับการดำเนินการให้เป็นไปตามเป้าหมายและความสำเร็จ ดังนั้นการจัดการ (Management) หรือการบริหาร (Administration) 2 คำนี้จึงเป็นคำที่คนส่วนใหญ่คุ้นเคยและใช้กันอย่างกว้างขวาง จึงมีความหมายคล้ายคลึงกันและใช้ทดแทนกันอยู่เสมอ เพราะฉะนั้นการจัดการ (Management) คือการจัดการภารกิจภายในขององค์การให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป็นไปตามนโยบาย แผนงานที่ได้กำหนดไว้ หรือการจัดการหมายถึง ภารกิจของบุคคลหนึ่งบุคคลใด หรือหลายคน

เข้ามาทำหน้าที่ประสานให้การทำงานของแต่ละบุคคลที่ต่างฝ่ายต่างทำให้สามารถบรรลุผลสำเร็จได้ ส่วนการบริหาร (Administration) หมายถึง การบริหารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการในระดับสูงและแผนงาน ซึ่งส่วนใหญ่ใช้กับการบริหารในภาครัฐหรือองค์การขนาดใหญ่ จากความเห็นของนักวิชาการต่อคำทั้งสองคำจะเห็นได้ว่ามีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับเจตนาของผู้ใช้ว่าจะมีความเหมาะสมไปในทางใด ซึ่งอาจใช้คำทั้งสองแทนกันได้

การบริหาร

ดร. สาโรช บัวศรี เคยกล่าวว่า การบริหารนั้นเป็นกระบวนการที่เกิดจากการมีมนุษย์สัมพันธ์ โดยถือว่าในสังคมหนึ่ง ๆ ทุกคนมีความต้องการทำงานเพื่อสังคมนั้น ๆ จึงจำเป็นต้องกำหนดงานกันว่าใครจะทำอะไร จะทำอย่างไร โดยตกลงกันว่าควรจะทำอยู่ในวงงานที่กำหนดไว้ และควรจะใช้วิธีการใด

ดร. พันธ์ หันนาคินทร์ ได้เขียนคำจำกัดความไว้ในหนังสือ “หลักการบริหารโรงเรียน” ว่า “การบริหารนั้นหมายถึง การที่ผู้บริหารใช้อำนาจที่มีอยู่จัดการดำเนินงานให้งานของสถาบันนั้น ๆ ดำเนินไปสู่จุดหมายที่ต้องการ” ดังนั้น การบริหารจะต้องประกอบด้วย แผนงาน ผู้บริหาร และอำนาจของผู้บริหาร เพื่อจัดการให้งานดำเนินไปตามแผนงานที่วางไว้

(2) แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ไปใช้ในการบริหารจัดการ

(1) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 29 บัญญัติว่า “บุคคลไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่ได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำความผิดมิได้ ในคดีอาญาให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้ การควบคุมหรือคุมขังผู้ต้องหาหรือจำเลยให้กระทำได้เพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อป้องกันมิให้มีการหลบหนี ในคดีอาญาจะบังคับให้บุคคลให้การเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเองมิได้ คำขอประกันผู้ต้องหา

หรือจำเลยในคดีอาญาต้องได้รับการพิจารณาและจะเรียกหลักประกันจนเกินควรแก่กรณีมิได้ การไม่ให้ประกันต้องเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ”

(2) ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 108 วรรคสาม บัญญัติว่า “ในการอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราว เจ้าพนักงานซึ่งมีอำนาจสั่งให้ปล่อยตัวชั่วคราว หรือศาลจะกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับที่อยู่ หรือเงื่อนไขอื่นใดให้ผู้ถูกปล่อยตัวชั่วคราวปฏิบัติ หรือในกรณีที่ผู้นั้นยินยอมจะสั่งให้ใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรืออุปกรณ์อื่นใดที่สามารถใช้ตรวจสอบ หรือจำกัดการเดินทางของผู้ถูกปล่อยตัวชั่วคราวก็ได้ ทั้งนี้ เพื่อป้องกันการหลบหนี หรือภัยอันตราย หรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น แต่ถ้าผู้ถูกปล่อยตัวชั่วคราวมีอายุไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์ แม้ผู้นั้นยินยอมจะสั่งให้ใช้อุปกรณ์ดังกล่าวได้ต่อเมื่อผู้นั้นมีพฤติการณ์ที่อาจเป็นภัยต่อบุคคลอื่นอย่างร้ายแรง หรือมีเหตุสมควรประการอื่น”

(3) ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 110 วรรคสาม บัญญัติว่า “การเรียกประกันหรือหลักประกันตามวรรคหนึ่ง หรือวรรคสอง จะเรียกจนเกินควรแก่กรณีได้ และต้องคำนึงถึงเงื่อนไขและมาตรการป้องกันต่าง ๆ ที่ได้ใช้กับผู้ถูกปล่อยชั่วคราวประกอบด้วย ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง หรือข้อบังคับของประธานศาลฎีกาแล้วแต่กรณี”

(4) ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 117 วรรคสอง บัญญัติว่า “ในกรณีที่มิคำสั่งให้ใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรืออุปกรณ์อื่นใดตามมาตรา 108 วรรคสาม กับผู้ต้องหาหรือจำเลยใด ถ้าปรากฏว่าอุปกรณ์ดังกล่าวถูกทำลาย หรือทำให้ใช้การไม่ได้ ไม่ว่าโดยวิธีใด ให้สันนิษฐานว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นหนีหรือจะหลบหนี”

(3) แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานศาลยุติธรรม

จากบทบัญญัติดังกล่าว ในส่วนภารกิจของศาลได้มีแนวทางปฏิบัติในการวินิจฉัยสั่งคำร้องขอปล่อยชั่วคราวตามคู่มือการปล่อยชั่วคราว สำนักประธานศาลฎีกา ซึ่งมีหลักการที่สำคัญดังนี้

(1) พิจารณาสั่งอย่างรวดเร็ว และจะเรียกหลักประกันจนเกินควรแก่กรณีมิได้ การไม่ให้ประกันต้องอาศัยเหตุตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะในกฎหมาย และต้องแจ้งเหตุผลให้ผู้ต้องหาหรือจำเลย และผู้ร้องขอประกันทราบ

เป็นหนังสือโดยเร็ว ทั้งนี้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 107 มาตรา 108 และมาตรา 108/1 ซึ่งข้อพิจารณาว่าจะปล่อยชั่วคราวโดยมีหรือไม่มีประกัน

(2) พิจารณาข้อเท็จจริงต่าง ๆ อันได้แก่ ความร้ายแรงแห่งข้อหา สาเหตุ และพฤติการณ์ การกระทำความผิดรวมทั้งบุคลิกลักษณะนิสัย สภาพทางร่างกายและจิตใจ การศึกษา การประกอบอาชีพการงาน ประวัติการกระทำความผิดอาญา สภาพและฐานะของครอบครัว และความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในสังคมของผู้ต้องหาหรือจำเลย พิจารณาสั่งอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว ตามหลักเกณฑ์ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 108 และมาตรา 108/1

(3) พิจารณาตามระเบียบราชการฝ่ายตุลาการ ศาลยุติธรรมว่าด้วยการปล่อยชั่วคราว พ.ศ. 2548

(4) พิจารณาตามข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข เกี่ยวกับการเรียกประกันหรือหลักประกันในการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย ในคดีอาญา พ.ศ. 2548

วิธีดำเนินการวิจัย

ดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ร่วมกับการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยการศึกษาจากตำรา สถิติ และเอกสารต่าง ๆ ดำเนินการโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา นำเสนอข้อมูลแบบบรรยายงานวิจัยเชิงพรรณนาและวิเคราะห์นำเสนอผลที่ได้จากการวิจัยดังนี้

1. การรวบรวมข้อมูล

1.1 ข้อมูลทุติยภูมิ ดำเนินการโดยการศึกษาจากตำรา สถิติ และเอกสารต่าง ๆ

1.2 ข้อมูลปฐมภูมิ ดำเนินการโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้บริหารศาลอาญา และผู้ต้องหาหรือจำเลย

2. การวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Context Analysis) และการวิเคราะห์เปรียบเทียบ และสังเคราะห์ข้อมูลทฤษฎีต่าง ๆ

3. การนำเสนอข้อมูล นำเสนอข้อมูลแบบบรรยายงานวิจัยเชิงพรรณนาและวิเคราะห์ นำเสนอผลที่ได้จากการวิจัย

ผลการวิจัย

การประเมินความคุ้มค่าเป็นการประเมินระหว่างวันที่ 1 มีนาคม 2561 ถึงวันที่ 30 ธันวาคม 2561 ประเมินจากศาลต่าง ๆ จำนวน 164 ศาล โดยการเช่าและติดตั้งอุปกรณ์เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ พร้อมระบบที่เกี่ยวข้องสำหรับตรวจสอบหรือจำกัดการเดินทางของบุคคลในการปล่อยชั่วคราว (Electronic Monitoring) การนำกำไล EM มาใช้จำนวน 5,000 ชิ้น เครื่องละประมาณ 17,000 บาท ใช้งบประมาณ 80,880,000 บาท มีการใช้อุปกรณ์จำนวน 6,267 ครั้ง

ค่าใช้จ่ายในด้านอื่น ๆ

1. ค่าใช้จ่ายโดยตรง หมวดค่าใช้จ่าย มูลค่าการเช่าและติดตั้งอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ พร้อมระบบที่เกี่ยวข้อง จำนวน 23 ศาล ศูนย์บริหารจัดการงบประมาณนิยม ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 จำนวน 80,880,000 บาท

2. ค่าใช้จ่ายโดยอ้อมของโครงการรายการหมวดค่าใช้จ่ายมูลค่า

2.1 เงินเดือนข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้างชั่วคราว และพนักงานจ้างเหมาบริการ รวมทั้งสิ้นจำนวน 20 คน งบบุคลากร 5,183,520 บาท

2.2 ค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ ค่าขนย้ายสัมภาระ และค่าใช้จ่ายในการประชุม และค่าซ่อมแซมครุภัณฑ์สำนักงานอื่น ๆ บริหารจัดการ 1,501,535 บาท

2.3 ค่าดำเนินการปรับปรุงตกแต่งสถานที่ศูนย์ควบคุมและติดตามการปล่อยตัวชั่วคราว บริหารจัดการ 9,063,000 บาท

2.4 ค่าดำเนินการจัดหาครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์ ซึ่งได้จัดซื้อคอมพิวเตอร์แม่ข่ายพร้อมอุปกรณ์จำนวน 2 ชุด และอุปกรณ์กระจายสัญญาณ 1 ชุด ติดตั้งประจำศูนย์ควบคุมและติดตาม บริหารจัดการ 13,511,464.30 บาท รวมประมาณ 29,259,519.30 บาท

รวมค่าใช้จ่ายทั้งหมด 110,139,519.30 บาท ต้นทุนค่าใช้จ่ายต่อจำนวนการใช้อุปกรณ์ต่อเครื่องประมาณ 22,027.90 บาทต่อเครื่อง

จากสถิติกองยุทธศาสตร์และแผน กรมราชทัณฑ์ ค่าใช้จ่ายต่อผู้ต้องหา 1 คน เช่น ค่าอาหาร ค่าใช้จ่ายจำเป็นในการดำรงชีพ ค่าเครื่องนุ่งห่ม ค่ารักษาพยาบาล ค่าวัสดุที่อยู่อาศัย ผู้ต้องขังชาย 21,090 บาทต่อคนต่อปี

ผู้ต้องขังหญิง 21,310 บาทต่อคนต่อปี เฉลี่ย 21,200 บาทต่อคนต่อปี

ในระยะที่ 2 สำนักงานศาลมีการเช่าอุปกรณ์ EM พร้อมระบบที่เกี่ยวข้องที่นำมาใช้จำนวน 4,000 ชุด โดยเป็นการเช่าอุปกรณ์ตั้งแต่เดือนมกราคม 2562 ถึง กันยายน 2563 เป็นระยะเวลา 21 เดือน และมีศูนย์ควบคุมการติดตามด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ทำหน้าที่เป็นศูนย์ควบคุมกลางในการติดตาม เฝ้าระวัง และตรวจสอบผู้กระทำผิดที่ใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ตลอด 24 ชั่วโมง ควบคู่ไปกับการปฏิบัติงานของสำนักงานคุมประพฤติ ทั้งนี้ มีกำหนดดำเนินการพร้อมกันทั่วประเทศ 1 มกราคม 2562

อภิปรายผลการวิจัย

จากประสบการณ์ที่ผ่านมาเกือบ 25 ปี ในการรับราชการศาลยุติธรรม ซึ่งได้มีการสั่งประกันตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยมาหลายคดี การนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการขอลปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย ผู้วิจัยคิดว่าต้องมีความเสี่ยงที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยหลบหนี หรือก่ออันตราย หากจะใช้อุปกรณ์ EM อาจจะใช้กับความเสี่ยงที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่จะหลบหนีหรือก่ออันตรายในระดับสูง เพื่อลดการคุมขังในเรือนจำและให้หลักประกันความปลอดภัยของสังคม ถ้ามีความเสี่ยงน้อยมากที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะหลบหนีหรือก่ออันตรายประการอื่น ก็อาจจะไม่ต้องใช้อุปกรณ์ EM เพราะจะเป็นการไปจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลเกินความจำเป็น ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ 2560 เป็นต้นมา ศาลยุติธรรมได้ดำเนินโครงการนำร่องปล่อยตัวชั่วคราวโดยใช้ระบบประเมินความเสี่ยงขึ้นในหลายศาล ซึ่งอาจจะสามารถประเมินความเสี่ยงโดยอาศัยโครงการนำร่องดังกล่าวมาประเมินได้ อีกประการหนึ่งยังไม่มีศาลใดที่ทำการประเมินความคุ้มค่าของเงินงบประมาณที่ใช้ไป ซึ่งอาจจะคุ้มค่าหรือไม่คุ้มค่าก็ได้แล้วแต่มุมมองของแต่ละคน แต่ผู้วิจัยเห็นว่าอาจจะคุ้มค่าก็ได้อีกหากเรามองด้านจิตใจ ความเป็นอยู่ และสิทธิเสรีภาพของประชาชนมากกว่าเงินที่เสียไป และการประเมินความเสี่ยงที่ได้จากการประเมินอาจมาใช้เป็นข้อมูลสำหรับการจัดทำโครงการต่อไปในอนาคตได้

สรุปได้ว่า ระหว่างเดือนมีนาคมถึงธันวาคม 2561 มีการสั่งใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์จำนวนทั้งสิ้น 6,273 เครื่อง

คิดเป็นร้อยละ 125.36 ในเดือนพฤศจิกายน 2561 มีอัตราการสั่งใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มากที่สุดจำนวน 955 เครื่อง คิดเป็นร้อยละ 19.08 มีค่าใช้จ่ายต่อเครื่องลดลงเป็น 17,574.52 บาทต่อเครื่อง

1. ด้านการประหยัดงบประมาณ พิจารณาจากสัดส่วนของงบประมาณที่สามารถประหยัดได้จากผู้ให้เช่าเอกชน จำนวนการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ (EM) 5,000 ชุด รวมเป็นค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น 80,880,000 บาท ค่าใช้จ่ายอื่นโดยประมาณ 29,259,519.30 บาท รวมค่าใช้จ่ายทั้งหมด 110,139,519.30 บาท อุปกรณ์จำนวน 5,000 เครื่อง คิดเป็นค่าใช้จ่ายต่อเครื่องเป็นเงิน 22,027.90 บาท ระหว่างเดือนมีนาคม ถึง ธันวาคม 2561 มีการใช้อุปกรณ์ 6,237 ครั้ง ฉะนั้นทำให้ต้นทุนต่อเครื่องลดลง 17,557.71 บาทต่อคน

หากดูความคุ้มค่าด้านงบประมาณที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยต้องถูกคุมขังในเรือนจำ ค่าใช้จ่ายของผู้ต้องหา 1 คน เฉลี่ย 21,200 บาทต่อคนต่อปี จะประหยัดเงินงบประมาณไปได้อีกประมาณ 132,987,600 บาทต่อปี เท่ากับ 11,071,700 บาทต่อเดือน

ในระยะที่ 2 ที่นำอุปกรณ์ EM มาใช้ในการปล่อยตัวชั่วคราว ในขณะที่ค่าใช้จ่ายกรณีที่ไม่มี เช่น ค่าครุภัณฑ์สำนักงาน ค่าปรับปรุงจัดตั้งศูนย์ควบคุม ค่าใช้จ่ายผันแปร มีค่าเงินเดือนพนักงานลูกจ้างที่ต้องจ่าย 21 เดือน เป็นเงิน 10,885,392. บาท จะทำให้ต้นทุนค่าใช้จ่ายในระยะที่ 2 ลดลง และค่าใช้จ่ายต่อเครื่องลดลงไปอีก

2. ด้านความคุ้มค่าที่ประชาชนได้รับ เป็นการให้โอกาสผู้กระทำความผิดที่ไม่ควรถูกส่งตัวเข้าสู่เรือนจำได้ กลับมาใช้ชีวิตปกติในสังคม เป็นการให้โอกาสผู้กระทำความผิดได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่ดี มีเจ้าหน้าที่คอยแนะนำเป็นอย่างดี สามารถสร้างรายได้แบ่งเบาภาระได้ในขณะถูกควบคุมสามารถให้การคุ้มครองสิทธิประชาชนได้มาก สามารถลดปัญหาความเหลื่อมล้ำในสังคมซึ่งเป็นวาระแห่งชาติด้านกระบวนการยุติธรรมได้ตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย เป็นการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนขั้นพื้นฐานที่อำนวยความสะดวก คนยากจนสามารถเข้าถึงความยุติธรรมได้อย่างเท่าเทียมกันตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการสร้างคุณประโยชน์ต่อองค์กรศาลยุติธรรมและอิสราภาพของประชาชน

ข้อเสนอแนะ

1. ด้านยุทธศาสตร์ชาติ ตามยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อปรับเปลี่ยนภาครัฐที่ยึดหลัก “ภาครัฐของประชาชน เพื่อประชาชน และประโยชน์ส่วนรวม” โดยภาครัฐต้องมีขนาดที่เหมาะสมกับบทบาทภารกิจ แยกแยะบทบาทหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่ในการกำกับ หรือในการให้บริการในระบบเศรษฐกิจที่มีการแข่งขันมีสมรรถนะสูง ยึดหลักธรรมาภิบาล ปรับวัฒนธรรมการทำงานให้มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวม มีความทันสมัย และพร้อมที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา การนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ (EM) มาใช้ในการปล่อยตัวชั่วคราวเป็นการนำนวัตกรรมใหม่เข้ามาใช้ในระบบการทำงานที่เป็นดิจิทัลเข้ามาประยุกต์ใช้อย่างคุ้มค่า รวมทั้งมีลักษณะเปิดกว้าง เชื่อมโยงถึงกัน และเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และโปร่งใส ภาครัฐจะควรสนับสนุนงบประมาณให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมราชทัณฑ์ กรมคุมประพฤติ เพื่อให้การนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มาใช้ให้มากขึ้น และยังเป็นการประหยัดงบประมาณด้านค่าอาหาร ค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ ค่าเครื่องนุ่งห่ม ค่ารักษาพยาบาล ค่าวัสดุที่อยู่อาศัย สำหรับผู้ต้องหาหรือจำเลย

2. ด้านความร่วมมือในหน่วยงานกระบวนการยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม จัดทำโครงการปล่อยตัวชั่วคราวโดยติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ภายใต้การดูแลของศูนย์ควบคุมติดตามการปล่อยตัวชั่วคราวและการบังคับตามคำสั่งศาลโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ควรดำเนินการจัดทำโครงการต่อไปเพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนตามกฎหมาย สามารถลดปัญหาความเหลื่อมล้ำในสังคม ซึ่งเป็นวาระแห่งชาติด้านกระบวนการยุติธรรมได้ตามเจตนารมณ์ของกฎหมายซึ่งมุ่งเน้นการคุ้มครองสิทธิของประชาชนและขยายผลไปยังหน่วยงานอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะ (เพิ่มเติม)

1. การจัดทำโครงการปล่อยตัวชั่วคราวโดยติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ของสำนักงานศาลยุติธรรมภายใต้การดูแลของศูนย์ควบคุมติดตามการปล่อยตัวชั่วคราวและการบังคับตามคำสั่งศาลโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ควรดำเนินการจัดทำโครงการต่อไป

2. ศาลยุติธรรมควรมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยได้รับรู้ว่าตนมีสิทธิในการขอปล่อยตัวชั่วคราว โดยขอติดตั้งอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์แทนการใช้เงินประกันตัว

3. อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ควรมีเพียงพอสำหรับศาลทั่วประเทศใช้ เนื่องจากในปัจจุบันมีศาลที่นำอุปกรณ์มาใช้จำนวน 164 ศาล ซึ่งถ้าหากสำนักงานศาลยุติธรรมได้มีการขยายไปยังศาลอื่น ๆ หรือขยายไปทั่วประเทศ จำเป็นต้องมีการเตรียมอุปกรณ์เพิ่มมากขึ้นเพื่อลดปัญหาการขาดแคลนอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

บรรณานุกรม

“กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจำคุกโดยวิธี
การอื่นที่สามารถจำกัดการเดินทางและอาณาเขต พ.ศ.
2556” (22 มีนาคม 2556). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 130
ตอนที่ 28 ก, น. 15.

กระทรวงยุติธรรม. (2556). Electronic Monitoring การนำ
เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์มาใช้กับผู้กระทำความผิดใน
ประเทศไทย. 2556.

วารสารยุติธรรม, 13 (4), 22-25. กำไลอิเล็กทรอนิกส์
ตัวช่วยลดคนล้นคุก. (14 กรกฎาคม 2557).

ซีต้า ธนธิตวิวงศ์. (2553). การควบคุมผู้ต้องโทษโดยเครื่องมือ
อิเล็กทรอนิกส์. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต).
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะนิติศาสตร์. 2553.

สำนักงานศาลยุติธรรม. “คู่มือการปฏิบัติงานการใช้อุปกรณ์
อิเล็กทรอนิกส์สำหรับตรวจสอบ หรือจำกัดการเดินทาง
ของบุคคลในการปล่อยชั่วคราว”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้
จาก: www.oja.coj.go.th, 2560.

“โรงเรียนจุฑพัฒน์ กรุงเทพฯ”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:
<https://sitcs.google.com>, (สืบค้นเมื่อวันที่ 1
กุมภาพันธ์ 2562).

ชัยวงศ์ ชวนะรักษ์. นายแพทย์ “ร่วมกันสร้างสังคม(ที่)
อุดมไปด้วยปัญญา”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก
<https://sitcs.google.com>, 2562.

กรุงเทพธุรกิจ. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: www.bangkokbiznews.com (สืบค้นเมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์
2562)

จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2554). การบริหารองค์การและ
บุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: บริษัทเอ็น วาย
ฟิล์ม จำกัด, 2554.

จันทร์านิ สงวนนาม. ดร. (2553). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ
ในการบริหารสถานศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ:
บริษัทบุ๊ค พอยท์ จำกัด, 2553.

จอมพงศ์ มงคลวนิช. ผศ.ดร. (2554). การบริหารองค์การ
และบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: บริษัทเอ็น
วาย ฟิล์ม จำกัด, 2554.

พนัส หันนาคินทร์. หลักการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร:
วัฒนาพานิช, 2524.

การดี อนันต์นาวิ. ผศ.ดร. (2551). หลักการ แนวคิด
ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: บริษัท
สำนักพิมพ์มนตรี จำกัด, 2551.

สาโรช บัวศรี. การศึกษาและจริยธรรม. กรุงเทพมหานคร:
กริดส์ ดีไซน์ แอนด์ คอมมูนิเคชั่น, 2549.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช บัณฑิตศึกษา สาขาวิชา
ศึกษาศาสตร์. (2551). การจัดการสถานศึกษา. นนทบุรี:
สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2551.

ศูนย์วิทยบริการ สำนักงานศาลยุติธรรม. ประวัติศาล
ยุติธรรม, กรุงเทพมหานคร, 2554.

สถาบันวิจัยและพัฒนาคดี สำนักงานศาลยุติธรรม. 130 ปี
ศาลยุติธรรม. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ธนาเพลส,
2555.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2551). คู่มือ
คำอธิบายตัวชี้วัดการพัฒนาคณาภาพการบริหารจัดการ
ภาครัฐปีงบประมาณ พ.ศ. 2552.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2551).
รางวัลคุณภาพบริหารจัดการภาครัฐ ประจำปี พ.ศ.
2559.

สำนักแผนงานและงบประมาณ สำนักงานศาลยุติธรรม.
แผนกลยุทธ์ศาลยุติธรรม ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2545-2549
(ทบทวนครั้งที่ 1 พ.ศ. 2546). กรุงเทพมหานคร:
ม.ป.ท., 2546.

สำนักงานศาลยุติธรรม. แผนยุทธศาสตร์ศาลยุติธรรม พ.ศ.
2549-2552. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท., 2548.

สำนักงานศาลยุติธรรม. แผนยุทธศาสตร์ศาลยุติธรรม พ.ศ.
2553-2556. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท., 2552.

สำนักงาน ก.พ. (11 พฤษภาคม 2542) แผนการปฏิรูป
ระบบบริหารงานภาครัฐ, 2542.

สำนักงาน ก.พ. (2547) กำลังคนภาครัฐ 2547: ข้าราชการ
พลเรือนสามัญ, 2547.

สำนักพัฒนาระบบงาน สำนักงานศาลยุติธรรม. การประเมิน
ผลการปฏิบัติราชการ, กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท.,
2556.